

Gėrėkitės kiekviena diena, nes ji yra Jo dovana

Nepriklausomos žurnalistės **Gitanos Merkelienės** pokalbis su Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčios rektoriumi **kun. Rychiu Gurkšniu**.

Kiekvienų metų kovo pirmosiomis dienomis Vilniū užlieja tautodailininkų ir prekyvių sambūris, mat didžioji Kaziuko mugė sukviečia tiek amatininkus, tiek pirkėjus, tiek smalsuolius ir atlikėjus iš visos Lietuvos. Mugė kasmet garsėja ne tik tautodailės dirbiniais, skanėstais, bet ir renginiais. Tai viena ryškiausių kalendorinių švenčių, turinti ilgaamžes tradicijas. Karalaitis šv. Kazimieras laikomas amatininkų, jaunimo, visos Lietuvos dangiškuoju globėju. Kaip byloja istoriniai šaltiniai, šv. Kazimiero šventė kilusi iš karalaitis Kazimiero pagerbimo procesijų, rengiamų nuo 1604 m. Laikui bėgant bažnytinę šventę lydinti prekyba ir linksmybės išaugo iki spalvingos trijų dienų Kaziuko mugės. Per pastaruosius keletą metų tenka Vilniuje stebėti ir turistų gausėjimą, jie specialiai į Kaziuko mugę atvyksta iš Lenkijos, Latvijos, Estijos, Baltarusijos, Prancūzijos, Vokietijos, Rusijos bei Skandinavijos šalių.

Kaip tik šioje vietoje noriu stabtelėti, – ties ta šventa, didinga vieta, kur užsisuka mugės šurmuly ir stovi Šv. Kazimiero bažnyčia, kadaise pastatyta tėvų jėzuitų, remiamų Lietuvos didiko L. Sapiegos. Bažnyčia, nukentėjusi nuo rusų, švedų, degusi, Napoleono laikais paversta javų sandėliu, J. Matulaičio gražinta katalikams, sovietų uždaryta, 1961 m. paversta Ateizmo muziejumi, štai 1991 m. kartu su Lietuvos laisve vėl prikelta. Į patį Vilniaus centrą, prie senosios Rotušės, sugrįžo jėzuitų brolija, kurios įkūrėjas šventasis Ignacas Lojola ragino ieškoti Dievo dideliuose ir mažuose dalykuose, mokytis jį atpažinti kasdienybėje, kiekviename žingsnyje. Broliai jėzuitai atkūrė gimnaziją, ėmėsi įvairių tarnystės darbų Vilniuje, Šv. Kazimiero bažnyčioje pamažu didėjo tikinčiųjų būrys, kuris ilgainiui virto gyva bendruomene.

Šiais metais Vilniaus Šv. Kazimiero bendruomenė džiaugiasi minėdama 25-erių metų bažnyčios atšventinimo jubiliejų. Kovo 5-ąją ši Vilniaus istorinė šventovė sulaukė didelio dėmesio. Žmonės turėjo progos nusifotografuoti, pasikalbėti su karalaitis ir rūmų damomis, daugiau sužinoti apie šv. Kazimierą, pasimelsti prašant Dievo palaimos ir šio šventojo globos. Buvo galimybė užsiregistruoti į požemių ekskursijas, kurias vedė istorikai Liudas Jovaiša ir Ingrida Rubienė. Po iškilmingų šv. Mišių visi buvo pakviesti į jubiliejinę agapę salėje pasivaikinti, pabendrauti. Kovo 6 d., sekmadienio, šv. Mišias aukėjo Telšių vyskupas Jonas Boruta, pasidalijęs bažnyčios atšventinimo 1991 m. prisiminimais. Jis buvo pirmasis šventovės rektorius.

Šiandien Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčiai vadovauja mano žemietis, kilęs iš Utenos krašto, energingas jėzuitas kun. Rytis Gurkšnys, kuris yra gyvenęs ir mokėjęs JAV. Šia proga pakalbinau gerb. rektorių Rytį.

– Gerb. Rytį, pirmiausia papasakokite, kaip tapote jėzuitu? Kas vyksta žmoguje ateinant šiam pašaukimui?

– Augau tikėjimą praktikuojančių tėvų šeimoje. Kiekvieną sekmadienį dalyvaudavome šv. Mišiose Utenos bažnyčioje. Tėvams esu dėkingas už tai, ką gavau dvasinėje kelionėje. Mano senelis kartais klausdavo, ar būsiu kunigas. Niekada nesvajojau juo tapti. Kai studijavau ekonomiką ir vadybą Vilniaus universitete, antro kurso pradžioje pajutau stiprų įkvėpimą tapti kunigu. Vieną vakarą po paskaitų besimeldamas Vilniaus katedroje išgirdau Viešpaties tylų, bet aiškų balsą: „Rytį, kodėl tu negalėtum tapti kunigu?“ Tuomet negalėjau surasti svarbių priežasčių arba pasiteisinimų, kurie būtų padėję man atmesti šį kvietimą. Pradėjau domėtis teologija, psichologija ir filo-



Prieš 25-erius metus atšventintai Šv. Kazimiero bažnyčiai šiandien vadovauja jėzuitas kun. Rytis Gurkšnys.

sofija. Kai maščiau apie kunigo gyvenimą, labai norėjau būti šiuolaikinis kunigas. Tradicinio klebono gyvenimas ir darbas manęs netraukė. Norėjau didesnių iššūkių ir veiklos formų. Norėjau gauti patį geriausią išsilavinimą ir tapti geriausiu dvasiniu mokytoju. Netrukus sutikau jėzuitus, kurie tuo metu darbavosi Vilniaus universiteto ir Šv. Kazimiero bažnyčioje. Šis vienuolių ordinas patraukė mano dėmesį. Atradau tai, ko man tuo metu labai reikėjo. Išėjau iš universiteto, įstojau į Jėzaus draugiją ir tapau jėzuitu. Gavau patį geriausią dvasinį ugdymą ir studijas Insbruko (Austrija) naujokyne, Miuncheno (Vokietija) filosofijos mokykloje, Bostono (JAV) teologijos mokykloje ir dviejose Čikagos vadybos mokyklose. Tikiu, kad Dievas vedė mane pas geriausius dvasingumo ir gyvenimo mokytojus.

– Jūsų kelias ir etapas JAV. Ar turėjote ryšį su JAV lietuvių bendruomenėmis?

– Baigęs filosofijos bakalauro studijas Miunchene 1997 m. pradėjau dirbti Vilniaus jėzuitų gimnazijoje tikybos ir vokiečių kalbos mokytoju. Taip pat buvau vienos vienuoliktokų klasės auklėtojas. Be to, buvau atsakingas už jėzuitų bendruomenės ūkinius reikalus. Tai buvo labai vertingas mano jėgų ir sugebėjimų išbandymas. Turėjau galimybės pritaikyti tai, ką buvau išmokęs. Dvejus metus darbavau gimnazijoje ir maščiau apie tolimesnes studijas. Galėjau rinktis šalį, kurioje noriu studijuoti teologiją ir rengtis kunigystės šventimams. Pasirinkau JAV, nes labai norėjau išvykti iš Europos, susipažinti su kito žemyno gyvenimu. Be to, mano anglų kalba buvo daug stipresnė negu vokiečių. Ši mano svajonė išsipildė. Pralaidau ketverius metus Bostone ir gavau teologijos magistro bei licenciatų diplomus. Kunigu buvau iššventintas 2003 m. Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčioje. Po to beveik dveji metai Kaune, Jėzuitų gimnazijos kapeliono pareigos. Tuomet išsipildė dar vie-



na svajonė – organizacijų vadybą sujungti su krikščioniškosiomis vertybėmis. Išvykau į Čikagą ir baigiau organizacijų elgsenos magistro studijas Benediktinų universitete.

Bostone labai greitai įsijungiau į lietuvių bendruomenių gyvenimą. Susidraugavau su keletu lietuvių. Kiekvieną savaitgalį dalyvaudavau lietuviškose šv. Mišiose. Giedojau Bostono parapijos chore, bendraudavau su parapijiečiais agapėje, kurią jie visada rengdavo po Mišių. Taip pat dalyvaudavau lietuvių klubo renginiuose ir šventėse. Studijuodamas Čikagoje dažnai aplankydavau Lemonto lietuvių centrą ir bažnyčią. Tuo metu ten dirbo kunigas jėzuitas Algirdas Paliokas. Stengiausi jam padėti savaitgaliais bažnyčioje klausyti išpažinčių ir aukoti šv. Mišias. Lemonto lietuvių centras ir bažnyčia tuomet buvo ir tebėra labai aktyvi Amerikos lietuvių veiklos vieta.

– Kaip susiklostė, jog darbuojatės būtent šioje šventovėje?

– Grįžęs iš studijų Čikagoje 2008 m. buvau paskirtas Kauno Šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčios rektoriumi. Ten darbavau trejus metus. 2011 m. atsirado laisva Vilniaus šv. Kazimiero bažnyčios rektoriaus vieta. Jėzuitų provincijolo sprendimu ir Vilniaus arkivyskupo dekretu buvau paskirtas į šias pareigas. Esu laimingas, kad galiu dirbti vienoje gražiausių Lietuvos šventovių su aktyvia ir gyva tikėjimo bendruomene. Turiu daug ir didelių tikslų, kuriuos planuoju pasiekti šioje bažnyčioje ir už jos sienų.

– Esate ne tik rektorius, kunigas, bet ir Tarptautinės lyderystės akademijos lektorius. „Lyderystė“, „koučingas“, „pozityvioji psichologija“ – kaip pasirinkote šias kryptis?

– Studijuodamas teologiją Bostone 1999 m. sutikau amerikietį jėzuitą, kuris šalia teologijos studijų rašė doktoratą vadovavimo psichologija. Labai greitai atradau organizacijų vystymą, lyderystę, „koučingą“ ir pozityviąją psichologiją. Tuomet pradėjau ieškoti sąsajų tarp dvasingumo ir organizacijų bei asmenybės studijų. Iki šiandien mane tebina ryšys tarp šių sričių. Kasdien atrandu naujų sąsajų tarp Šventojo Rašto, Jėzaus, Bažnyčios šventųjų mokymo ir lyderystės, vadovavimo, „koučingo“, pozityviosios psichologijos. Savo straipsniuose ir pamokluose stengiuosi pristatyti pagrindinius laimingo, sėkmingo, sveiko, ramaus ir švento gyvenimo principus, kuriuos pristato Biblija ir šiuolaikiniai moksliniai tyrimai.



Čia pat už posūkio – linksmas mugės šurmuly.

Gitanos Merkelienės nuotr.

Kalbu ir rašau apie dėkojimą, atleidimą, optimizmą, tikslus, tikėjimą, džiaugsmą, teisingą požiūrį, saviraišką, tarnavimą ir kitus laimingų ir sėkmingų žmonių įpročius.

– Jūsų pamoksluose girdėti nuolatinis kvietimas per nuoširdžią maldą (ne tik per mintinai išmokus poterius) rasti savo ir kito talentus, uždegti ir pakelti šimtus kartų žlugusias svajones, palikus komforto zoną keltis, ieškoti kliūčių įveikimo sprendimo, bet kokį negatyvą, kuris pasireiškia kasdieniuose santykiuose, tirpdyti meile... Pozityviąją psichologiją jungiate su bažnytiniu tikėjimu. Ar susilaukiate kritikos? Kaip reaguojate?

– Jungdamas psichologiją su tikėjimu ir dvasingumu kalbu apie tai, kas daugeliui artima, paprasta, suprantama, praktiška. Mano klausytojai arba skaitytojai mane kritikuoja labai retai. Manau, kad savo teigiamu požiūriu į kitus, savo tikėjimu, savo optimizmu, savo džiaugsmu pritraukiu daugiau geranoriškų ir didžiadvasiškų žmonių. Kai kas nors mane kritikuoja, stengiuosi patylėti, išsiklausti, klausyti, padėkoti ir suprasti, ar kritika yra teisinga, ar ji tik to žmogaus asmeninių problemų, sunkumų ir jo vidinių žaizdų išraiška.

– Ar lengva būti rektoriumi, kunigu, „koučeriu“?

– Būna sunkių dienų. Visada lengviau mokyti kitus būti geru žmogumi ir vadovu, negu pačiam puikiai atlikti bažnyčios vadovo, dvasininko, mokytojo ir „koučerio“ darbus. Ne visi mano darbai yra mano mėgiami. Nesu apsaugotas nuo baimių, nusivylimų, abejonių, nerimo, liūdesio ir kitų piktosios dvasios pagundų, tačiau mokausi priimti visus tuos išbandymus kaip galimybę augti, stiprėti. Tos sunkios akimirkos, nesėkmės, netektys ugdo ištvermę, kantrybę, atsparumą, išmintį, drąsą ir kitas dorybes. Jos būtinos tam, kad paruoštų mane dar didesniems darbams, tikslams, projektams, laimėjimams ir pasiekimams. Mokau kitus ir pats mokausi susikoncentruoti į tai, kas man svarbiausia, kas gera manyje ir kituose, ką noriu sukurti ir duoti kitiems. Didžiąją dienos dalį praleidžiu darydamas tai, ką mėgstu, kas patinka, kad džiugina ir žavi. Mano mokytojas sakė, kad žmogui niekada neužteks laiko atlikti visų darbų, bet jo gyvenime pakankamai laiko atlikti tai, kas svarbiausia jo pašaukimui. Jei Dievas kiekvienam duoda skirtingą užduotį, jis duoda ir visa tai, ko reikia jai atlikti.

– Dažnai iš savo bendraamžių ir jaunimo girdžiu: neinu į bažnyčią, esu nusivylęs (-usi) kunigų klaidomis, skandalais. Kunigas – tik žmogus. Man nereikia tarpininkų... Kokia Jūsų nuomonė šiuo klausimu?

– Žinoma, svarbiausia turėti asmeninį ryšį su Dievu, su Jėzumi, kuris mus stiprina, gydo, drąsina, moko, veda ir padeda kurti laimingą gyvenimą. Tam, kad palaikytume ryšį su savo Kūrėju ir globėju, galima ir reikia melstis gamtoje, gatvėje, namuose, darbo vietoje, restorane, automobilyje, parduotuvėje, ligoninėje ir kitose vietose. Tačiau galima ir reikia skirti laiko ne tik asmeninei, bet ir bendruomenei maldai. Su džiaugsmu laukiu kiekvieno sekmadienio šventės bažnyčioje, nes tai puiki galimybė man pasidalinti savo mintimis, tikėjimu ir padėsimu bei pasikrauti energijos, stiprybės, ramybės ir kitų malonių, kurias man dovanoja per tikėjimo bendruomenę. Ten mes „užkrečiame“ vieni kitus tikėjimu, drąsa, džiaugsmu, viltimi, sveikata, išmintimi ir kitomis Dievo dovanomis, kurias kiekvienas atsineša į bažnyčią sekmadienį. Dalyvaudami pamaldose mes dalijame savo dvasines dovanas, laiminame kitus, stipriname, gydome, teikiame džiaugsmą kitiems savo atėjimu, buvimu, artumu, giesme ir malda. Dalyvaudami bendruomenės maldoje mes priimame tikėjimą, viltį, meilę, ramybę iš kitų, nes jie spinduliuoja šiomis vertybėmis.

Nenustebkime, kad į bažnyčią kiekvieną sekmadienį susirenka netobuli kunigai, netobuli žmonės, nes niekas nėra tobulas. Į bendruomenę dažnai susirenka pikti, liūdni, neramūs, pasimetę, nusivylę, sergantys žmonės, nes Jėzus atėjo ne pas sveikuo-



Didingai skamba bažnyčios vargonai ir choras.

sius, bet pas sergančius. Jis ir dabar traukia į bažnyčią tokius, kuriems reikia fizinio arba dvasinio gydymo. Visi turime tam tikrų trūkumų, silpnų, negalavimų, sutrikimų, tikslų, neišsipildžiusių svajonių, nesėkmių, finansinių, psichologinių, socialinių, profesinių problemų.

Bendruomenėje slypi galinga gydanti ir keičianti jėga. Išbandykite šį gydymo būdą, jei jaučiate nerimą, baimę, vienišumą, liūdesį, negalią, tuštumą, pasimetimą, abejones, stresą, nusivylimą, nereikalingumą, jei ieškote savo vietos gyvenime, patiriate neapykantą, pasyvumą, priklausomybę, nesutarimus su kitais, žemą savivertę, užstrigimą savo tikluose ir kitas sielos kliūtis kelyje į didesnę Dievo palaimą. Ateikite į bažnyčią, atlikite asmeninę išpažintį, priimkite ir šveskite Dievo gailestingumą ir jo teikiamas malones. Susitaikymo sakramento metu mes susitinkame su Dievu, kuris ne tik atleidžia visas mūsų nuodėmes, bet ir gausiai apdovanoja mus visokiais materialiniais ir dvasiniais turtais, kurių jums reikia šiame gyvenime.

– Šv. Kazimiero bažnyčioje vyksta ne tik pamaldos, sakralinės muzikos koncertai, šlovinimo vakarai, bet ir veikia sėkmingos grupelės (Alfa kursas, Krikščioniškoji meditacija, Motinos maldoje, Tarpusavio santykių laboratorija, Krikščioniškasis teatras, Krikščioniškasis pažinčių klubas „Susitikimai“, ansamblis „Giesmių tarnai“, maldos grupė „Dykumos žiedai“). Kas pasikeitė Jums atvykus? Ar Jūs patenkintas, vadinkime, rezultatais?

– Manau, kad man atvykus darbuotis čia pasikeitė dalis žmonių. Pasitraukė dalis žmonių, kurie buvo įpratę prie kitokių pamokslų, mokymo, minčių. Juos pakeitė nauji žmonės, kurie gėrėsi, džiaugėsi ir auga klausydamiesi mano mokymo. Į šią bendruomenę renkasi tie, kurie mokosi blogį nugalėti gerumu, kurie nori švęsti sekmadienį su džiaugsmu, entuziazmu, optimizmu, pozityvumu, didele vizija, drąsiomis maldomis ir tikėjimu neribota Dievo meilės galia. Čia susirenka tie, kurie tiki, kad Jis daro stebuklus jų gyvenime ir yra paruošęs jiems dar daug nuostabių dalykų.

Daug naujų dalykų sukūrėme kartu per ketverius metus. Kuriasi naujos grupės. Ne viskas vyksta taip greitai, kaip planavau ar norėjau. Tačiau matau daug besisypsiančių, ramių, stiprių žmonių, kurie spinduliuoja savo tikėjimu po netekčių, nesėkmių, ligų ir kitų gyvenimo smūgių. Auga savanorių būrys, kurie visada atsiliepia, kai reikia daugiau rankų baž-

nyčios švenčių ir renginių metu. Aukojimas bažnyčiai irgi auga. Atnaujinome įgarsinimo aparatūros dalį, salės kėdes, interneto svetainę. Surengėme šlovinimo vakarų su puikia muzika ir giesmėmis bei liudijimais. Kasdien matau, kaip Viešpats laimina šią bendruomenę, jos žmones, darbus ir tikslus.

– Šiomet švenčiame Šv. Kazimiero bažnyčios atšventinimo 25 metų jubiliejų. Sugalvota daug gražių idėjų. Kas padėjo organizuoti šią ypatingą šventę?

– Tikrai didelė komanda darbavosi ruošiant mūsų bažnyčios atšventinimo jubiliejaus šventę. Ji rengė šv. Kazimiero statulėlių konkursą. Konkurso dalyviai kūrė statulėles ir siuntė mums savo nuotraukas. Gavome 62 nuotraukas iš visos šalies ir užsienio. Istorikai vedė 1,5 valandos trukmės ekskursijas po bažnyčią, požemius, gimnaziją ir jėzuitų namus. Jose dalyvavo beveik 200 žmonių. Mūsų teatro aktoriai, apsirengę karaliaus drabužiais, rūmų damų suknelėmis ir riterio apranga, visą dieną stovėjo lauke prie bažnyčios įėjimo ir kvietė užteiti pabendrauti, daugiau sužinoti apie šv. Kazimierą ir nusifotografuoti. Aktoriai parodė du vaidinimus apie šv. Kazimierą. Bažnyčia buvo atidaryta visą dieną. Tą dieną ją aplankė daugiau negu 2 000 žmonių iš Lietuvos ir kitų pasaulio šalių. Didelė grupė savanorių darbavosi bažnyčios viduje, prie durų, pasitinkant gausų būrį lankytojų. Jie Kaziuko mugės ir bažnyčios svečiams dalijo lankstinukus su malda bei kvietė pasimelsti bažnyčioje, prašant šv. Kazimiero globos sau ir savo artimiesiems. Kiti bažnyčios nariai pasakojo jiems apie šį šventąjį, jo bažnyčios istoriją ir jos veiklą dabar. Kiti rengė agapę su vaisėmis ir arbata. Po šv. Mišių agapėje apsilankė daugiau negu 100 žmonių. Tai buvo graži bendruomenės jubiliejaus diena, kurios rengime dalyvavo apie 50 savanorių. Dėkoju už šią Viešpaties dovaną mums visiems.

– O kokią ateities viziją matote: savo, Šv. Kazimiero bažnyčios, Lietuvos?

– Visada troškau, kad bendruomenė augtų, kad mes padarytume daugiau žmonių tikrais Kristaus sekėjais. Tikiu, kad galime pasiekti dar daugiau žmonių, panaudodami šiuolaikines technologijas ir siekiantis naujas formas. Tikiu, kad Dievas siunčia mums naujus žmones, kurie pakrikštyti ir dar ieško jo, bet neranda. Tikiu, kad galime sukurti tokią sekmadienio šventę, į kurią daugiau žmonių norėtų ateiti, o išėję vėl norėtų čia sugrįžti. Norime, kad tūkstančiai vilniečių atrastų Dievą, jį pažintų, garbintų ir priimtų jo dovanas, kurias jis nori jiems duoti. Norime sukurti bažnyčioje tokią erdvę, kurioje jie galėtų sutikti bendraminčių, augti tikėjime ir laiminti kitus.

– Šventės proga Šv. Kazimiero bažnyčios rektorius dėkoja bendruomenei už maldas, tarnystę, tikėdamas ir drąsindamas kiekvieną stiprinti tikėjimą neribota Dievo meilės galia:

– Prisiminkite, kas esate ir kas Jūsų Kūrėjas. Jo meilės galia slypi kiekviename iš Jūsų. Žvelkite plačiau, mąstykite šviesiau, prašykite drąsiau, siekite daugiau, duokite linkmiau, tikėkite stipriau. Gėrėkitės kiekviena diena, nes ji yra Jo dovana Jūsų džiaugsmui. Jūsų laukia dar daug didelių laimėjimų, gražių akimirų ir kitų nuostabių dalykų, kuriuos Viešpats yra Jums parengęs.



Jubiliejaus proga istorinės šventovės lankytojai turėjo progą nusifotografuoti su „karaliaičiu“, pabendrauti su „rūmų didikais“ – Krikščioniškojo teatro aktoriams.

Jono Grinciaus nuotr.